

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

בי

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667)

מִצְרַיִם אֶל-שִׁישַׁק מֶלֶךְ-מִצְרַיִם
 וַיְהִי בְּמִצְרַיִם עַד-מוֹת שְׁלֹמֹה :
 (מא) וַיִּתֵּר דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה וְכָל-
 אֲשֶׁר עָשָׂה וְחִכְמָתוֹ הֵלֹא־הֵם
 כְּהַבָּיִם עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה :
 (מב) וְהַיְמִיִּם אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה
 בִּירוּשָׁלַם עַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל
 אַרְבַּעִים שָׁנָה : (מג) וַיֵּשֶׁב
 שְׁלֹמֹה עִם-אִבְתָּיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר
 דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רַחֲבָעַם בְּנוֹ
 הַחֲתָיו :

יב (א) וַיִּלֶךְ רַחֲבָעַם שְׂכָם בִּי
 שְׂכָם בָּא כָּל-יִשְׂרָאֵל
 לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ : (ב) וַיְהִי כִשְׁמֹעַ
 יְרֻבְעָם בְּדָבָר וְהוּא עוֹדֵנוּ
 בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי
 שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב יְרֻבְעָם
 בְּמִצְרַיִם : (ג) וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ
 לוֹ וַיָּבֵאוּ יְרֻבְעָם וְכָל-קָהָל
 יִשְׂרָאֵל וַיִּדְבְּרוּ אֶל-רַחֲבָעַם לֵאמֹר :
 (ד) אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת-עַלְנוּ

אויף , פֿלאַה נאָך מצרים צום דאָרטיגען
 קעניג , שישק , אונד בליב דאָועלכסט
 ביום שלמה שטאַרב . (מא) דאָז איכריגע
 פֿאָן דער געשיכטע שלמה'ס , אַללע
 זיינע טהאַטען אונד זיינע וויזיהייט
 פֿינדעט מאָן אויף געצויכנעט אין דעם
 בוכע : געשיכטע שלמה'ס .
 (מב) דיא צייט , דיא ער אין ירושלים ,
 איבער גאַנץ ישראל רעגיהרטע , אויזט
 פֿירציג יאָהרע . (מג) שלמה לעגטע
 זיך נון צו זיינען פֿעטערן , אונד וואָרד
 אין זיינעם פֿאַטערס דוד שטאַרט בע-
 גראַכען . אָן זיינער שטעללע וואָרדע
 זיין זאָהן רחבעם קעניג .

יב (א) רחבעם רייזטע נון נאָך שכם ,
 דען דאָהין קאָם גאַנץ ישראל ,
 איהם צו הולדיגען . (ב) אַלס ירבעם
 זאָהן נכט שלמה'ס טאָר ערפֿוהר , וואָר
 ער נאָך אין מצרים , וואָהין ער זיך
 פֿאַר דעם קעניג שלמה געפֿליכטעט
 האַטטע ; דאָ ער נון אונגעאַכטעט
 דעססען נאָך פֿערנער דאָ ועלכסט
 בליב , (ג) זאָ שיקטע מאָן הין , אונד
 לים איהן האַלען . ער אונד דיא גאַנצע
 פֿערוואַטלונג ישראל'ס גינגען נון צו
 רחבעם , אונד רעדעטען איהן
 פֿאַלגענדער מאַטען אָן :

(ד) ריין פֿאַטער לעגטע אונס איין
 האַרטעם יאָך אויף , ערלייכטרע דואַ
 נונמעהר

ואתה

ב א ו ר

הכנזאה אשר אמר אחיה השילוני לירבעם
 נודעה , לפיכך שלמו ישראל וקראו לו , ונקשו
 למנוח עלילה להסב המלוכה אל ירבעם ,
 לפיכך לא רבו לבוא לירושלים , לא בחו לשכם
 שהו מחפרים , וירבעם מחפרים , והונרך
 רחבעם לבוא לשכם [מדברי הרד"ק] (ז) היתה

(מ) אל שישק מלך מצרים , פרעה חזן
 שלמה מת , וקם מלך חסר שמו ששק , ולא
 היה אהב שלמה , לפיכך ברח ירבעם אליו .
 [הרד"ק]
 יב (א) כי שכם בא כל ישראל , שכם
 היה משנט חפרים , ונראה כי

נונמעהר איינגעס פאן דעם הארטען
 דיהנסט דיינעם פאטערס אונד דעם
 שווערען יאכע , דאז ער אונס אויפ-
 לענטע , זא וואללען וויד דיר גערנע
 אונטערטהעניג זיין . (ה) ער אנט-
 ווארטעטע איהנען : געהט איצט , אונד
 קאמט בינגען דרייא טאגען ווידער צו
 מיר ; דאז פאלק גינג אלזא וועג .
 (ו) נון בעראטהע שלאגטע זיך דער קעניג
 ירבעם מיט דען אלטען מענגערן , דיא
 זיינעם פאטער שלמה , צו רעססען
 לעכצייטען , געדיהנט האטטען , אונד
 שפראך . וויא ראטהעט איהר דיוועם
 פאלקע צו אנטווארטען ? (ז) זיא
 ערווידרטען איהם : ווען דוא דיך יעצט
 דיווען לייטען אונטער ווירפסט , איהנען
 נאכגיכסט , זיא ערהערסט , אונד
 פריינדליך מיט איהנען שפריכסט : זא
 בלייבען זיא דיר לעכענסלענגליך אונ-
 טער ווירפניג . (ח) אלליין ער פער-
 לים דען ראטה , וועלכען היוע אלטען
 מענגער איהם ערטהיילטען , גינג מיט
 דען יונגען לייטען צו ראטהע , דיא
 מיט איהם אויף געוואקסען ווארען ,
 אונד נון בייא איהם אים דיהנסטע
 שטאנדען , (ט) אונד שפראך צו
 איהנען : וואס מיינט איהר , דאס וויר
 דען לייטען אנטווארטען זאללען , דיא
 צו מיר געוואנט האבען : נים איינגעס
 פאן דעם יאך אב , דאז דיין פאטער
 אונס אויפלעגטע ? (י) אונד דיווע
 יונגען , מיט איהם אויף געוואקסנען
 לייטע ערווידערטען : זא מוסט דוא
 דיוועם פאלק אנטווארטען , דאז זיך
 ערדריוסטעטע , דיר צו זאגען : דיין

וידבר

ואתה עתה הקל מעבדת אביך
 הקשה ומעלו הכבד אשר נתן
 עלינו ונעבדך : (ה) ויאמר אליהם
 לכו עוד שלשה ימים ושובו
 אלי וילכו העם : (ו) ויועזר
 המלך רחבעם את הזקנים
 אשר היו עמדים את פני
 שלמה אביו בהיותו חי לאמר
 איך אתם נועצים להשיב את-
 העם הזה דבר : (ז) וידבר
 אליו לאמר אסיהיום תהיה-
 עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם
 ודברת אליהם דברים טובים
 והיו לה עבדים פלהימים :
 (ח) ויעזב את עצת הזקנים
 אשר יעצהו ויועז את הילדים
 אשר גדלו אתו אשר העמדים
 לפניו : (ט) ויאמר אליהם מה
 אתם נועצים ונשיב דבר את-
 העם הזה אשר דברו אלי לאמר
 הקל מן העל אשר נתן אביך
 עלינו : (י) וידברו אליו הילדים
 אשר גדלו אתו לאמר פה
 תאמר לעם הזה אשר דברו

אליך

אור

(ז) תהיה עבד , שתהיה נכבד להם , ותענס כרונס [דד'ק] . (י) קטני עבה , ענינו
 יותר יש לי כס וסוף ממה שסיל לאכי , ולמה

אליה לאמר אביה הכביר את-
 עלנו ואתה הקל מעלינו כה
 הדבר אליהם קטני עבה ממחני
 אבי: (יא) ועתה אבי העמים
 עליכם על כבוד ואני אוסיף על-
 עלכם אבי יסר אתכם בשוטים
 ואני אסר אתכם בעקרבים:
 (יב) ויכו ירבעם וכל העם אל-
 רחבעם ביום השלישי כאשר
 דבר המלך לאמר שוכו אלי
 ביום השלישי: (יג) ויען המלך
 את העם קשה ויעזב את העצת
 הזקנים אשר יעצוהו: (יד) וידבר
 אליהם בעצת הילדים לאמר אבי
 הכביר את עלכם ואני אסיף
 על עלכם אבי יסר אתכם
 בשוטים ואני אסר אתכם
 בעקרבים: (טו) ולא דשמע
 המלך אל העם פי היתה סבה
 מעם יהוה למען הקים את הברו
 אשר דבר יהוה ביד אחיה
 השילני

דע: רשי

יב (י) קטני עבה - חזבע קטנה
 שלי: (יא) עקרבים חשנלנט"ר
 בלע: Eglautier. (בל"ח ווילדר רויזן
 שטרניך, היינבוטין שטרניך) שעוקנין
 כעקרב

פאטער לעגטע אונס איין שווערעם יאך
 אויף, עהלויפטטע דוא עם אונס, זא
 גיב איהנען צור אנטווארט: מיין קלוינס
 טער פונגער אונט דוקער אלס מיינעם
 פאטערס לענדען. (יא) דהאט שאך
 מיין פאטער אייך אייך שווערעם יאך
 אויפגעלעגט, זא ווערדע איך צו היועם
 איירעם יאכע נאך הינצו טהון; מיין
 פאטער ציכטיגטע אייך מיט רוטהען,
 איך ווערדע אייך מיט שקארפיאנען
 גייסעלן. (יב) אלס נון ירבעם אונד
 דאן גאנצע פאלק אם דריטטען טאגע
 ווידער צורחכעם קאם, וויא דער קעניג
 בעפאהלען אונד געשפראכען האטטע:
 קאמט אם דריטטען טאג ווידער צו
 מיר, (יג) דא גאט איהנען דער קעניג
 איינע טראציגע אנטווארט, (דען עה
 בעפאלגטע ניכט דען האטה, וועלכען
 דיא אלטען מעננער איהם גאבען,
 (יד) זאנדרען שפראך נאך דעם ראטהע
 דעה וונגען לויטע) אונד זאגטע: מיין
 פאטער לעגטע אויך איין שווערעם יאך
 אויף, איך ווילל עם נאך שווערער
 מאכען; מיין פאטער ציכטיגטע אייך
 מיט רוטהען, איך ווילל אייך מיט
 שקארפיאנען גייסעלן.
 (טו) עם וואר אבער איינע געטטליכע
 פונג, דאס דער קעניג דעם פאלקע
 קיין געהער גאב, אום דאדורך אין
 ערפיללונג צו ברינגען, וואס דער עוויגע
 דורך אחיה, דען שילני, דעם
 ירבעם

דעם (יא) באור

ולמה אקל עלכם [הכ"ל] עבה, טועל
 עבר לזכר במשקל עשה, ה"א לפרש תוסר
 לכקפה, ונחיה תוסר לחזקת הקטנה, זכא
 האכז"זכר ונקבה [מהכ"ל] (יא) בעקרבים
 מיט קונים הגדולים בשרן ישראל, ועוקנים
 בעקרב

7 2

ירבעם , זאהן נבט , פערקניגדעטע .
 (טו) דאָ נון גאַנץ ישראל זאָה , דאָס
 דער קעניג איהנען קיין געהערנאָם , זאָ
 אַנטוואַרטעטען זיא איהם : וויר האַבען
 קיין אַנטהייל אָן דוד , אונד קיין ערבי
 גוט אָן ישי'ס זאָהן ; הינווענ , ישראל ,
 נאָך דיינען וואָהנונגען ! זיה נון אויף
 דיין הויז , דוד ! אונד זאָ גינג ישראל
 וועג , יעדער נאָך זיינעם הויזע .
 (יז) בלאָס איבער דיא קינדער ישראל ,
 דיא אין דען שטערטען דעם שטאַממעס
 יהודה וואָהנטען , בליב רחבעם נאָך
 קעניג . (יח) היראויף שיקטע דער
 קעניג רחבעם דען שטייעראיינגעהמער
 אדרם אָב , אַבער גאַנץ ישראל וואַרף
 איהן מיט שטיינען צו טאָדע ; דער
 קעניג זעלכסט ענטקאָם נור מיט נאָטה
 אויף איינען וואַגען , אום נאָך ירושלים
 צו פליכטען . (יט) זאָ וואַר נון ישראל
 דעם הויזע דוד'ס אונטרייא , כּיס אויף
 דיוען טאג . (כ) דען אַלס נון גאַנץ
 ישראל ערפֿוהר , דאָס ירבעם ווידער
 צוריק געקאַממען איזט , שיקטען זיא
 דהין , לויסען איהן צור פֿאַלקספֿער .
 זאַממלונג רופֿען , אונד מאַכטען איהן
 צום קעניג איבער גאַנץ ישראל ; קיין
 איינציגער שטאַם , יהודה אַלליין אויס
 גענאַממען , הילט עס מעהר מיט דעם
 הויזע

ה'שילני אל ירבעם בן נבט :
 (טו) וירא כל ישראל כל ישראל כי לא
 שמע המלך אלהם וישבו העם
 את המלך דבר לאמר מה לנו
 חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי
 לאהליהו ישראל עתה ראה
 ביתך דוד וילך ישראל לאהליו :
 (יז) ובני ישראל הישרים בערי
 יהודה וימלך עליהם רחבעם :
 (יח) וישלח המלך רחבעם את
 אדרם אשר עלה המס וירגמו
 כל ישראל בו אבן וזמת והמלך
 רחבעם הרתאמין לעלות
 במרכבה לגוס ירושלים :
 (יט) ויפישעו ישראל בבית דוד
 עד היום הזה : (כ) ויהי בשמע
 כל ישראל בירשב ירבעם
 וישלחו ויקראו אתו אל העדה
 וימליכו אתו על כל ישראל
 לא היה אחרי בית דוד זולתי

באור

רשי

בעקרב [שקאַרפיאַנדאַרען] . (טו) מה
 לנו וכו' , לית לנא חולק כדוד , ולא אחסנא
 צבר ישי [הכסדי] . והשיבו לו כי חזן להם
 חלק כדוד ולא נחלה בבן ישי , שיחשו אס
 יפרדו ממנה , רצה לומר מורעו [רלב"ג] .
 עתה ראה ביתך דוד , עתה תראה מה נעשה לביתך . והוא דרך איוס [רראהענד] , כאשר
 יאמר גם האשכנזי [זיה אויף דיק] ! (כ) זולתי שבט יהודה , לרבוני שבט יהודה ניקס אל
 שבט בנימן , לא חשב שבט בנימן ,

כעקרב : (טו) ראה ביתך . בית
 המקדש שבבית לך לנדך יכיה :
 (יח) אדורס . הוא אדונירס :
 (כא) ואת
 כאשר
 זולתי שבט יהודה , לרבוני שבט יהודה ניקס אל
 שבט בנימן , לא חשב שבט בנימן ,

מכורף

שָׁכַט יְהוּדָה לְבָדוֹ: (כא) וַיִּבְאוּ
 רַחֲבֵעִם יְרוּשָׁלַם וַיִּקְהַל אֶת־
 כָּל־בֵּית יְהוּדָה וְאֶת־שָׁכַט בְּנֵימִן
 מֵאֵה וַיִּשְׁמְנִים אֶלְף בַּחֹר עִשָׂה
 מִלַּחְמָה לְהִלָּחֵם עִם־בֵּית יִשְׂרָאֵל
 לְהָשִׁיב אֶת־הַמְּלוּכָה לְרַחֲבֵעִם
 בְּדִשְׁלֹמָה: (כב) וַיְהִי דְבַר
 הָאֱלֹהִים לְשִׁמְעִיָּה אִישׁ־הָאֱלֹהִים
 לֵאמֹר: (כג) אָמַר אֶל־רַחֲבֵעִם
 בֶּן־שְׁלֹמָה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל־כָּל־
 בֵּית יְהוּדָה וּבְנֵימִן וַיֹּחֵר הָעַם
 לֵאמֹר: (כד) כֹּה אָמַר יְהוָה
 לֹא־תֵעָלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּ עִם־
 אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ
 לְבֵיתוֹ כִּי־מֵאֵה־גִדְּיָה הַדָּבָר הַזֶּה
 וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיִּשׁוּבוּ
 לָלֶכֶת כַּדְּבַר יְהוָה: (כה) וַיִּבֶן
 יִרְבֵּעַם אֶת־שֹׁכֵם בְּהַר אֶפְרַיִם
 וַיֵּשֶׁב בָּהּ וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיִּבֶן אֶת־

הויוע דוד'ס (כא) צוואר פערואם
 מעלטע רחבעם, נאכדעם ער אין
 ירושלים אן געלאנגט וואר, דאן גאנצע
 הויו יהודה אונד דען שטאם בנימן,
 הונדערט אונד אכטציג טויוענד אויוע
 לעונע קריגער, אום ישראל צו בע
 קריגען, אונד דאן רייך ווידער אן זיך
 צו ברינגען; (כב) אללין דאן ווארט
 גאטטעס ערגינג אן דען געטטליכען מאן
 שמעיה, וויא פאלגט: (כג) זאגע
 דעם רחבעם, זאהן שלמה'ס, קעניג
 פאן יהודה, דעם גאנצען הויו יהודה
 אונד בנימן אינד דעם איכריגען פאלקע,
 (כד) זא שפריכט דער עויוגע: איהר
 זאלט ניכט הינאוויף ציהען, ניכט מיט
 איירען ברידערן, דען קינדערן ישראל,
 קריגפיהרן; יעדער קעהרע צוריק נאך
 הויוע, דען פאן מיר קאם דים אלל'עס
 הער. אלס זיא נון ריזען כעפעהל
 גאטטעס הערטען, קעהרטען זיא צו
 ריק, וויא דער עויוגע כעפאהלען האט
 טע. (כה) ירבעם כעפעסטגיטע נון
 שכם אים נעכירגע אפרים, אונד רעזי
 דירטע דאוועלכסט; נאכדער צאג ער
 פאן דהיר זועג, אונד כעפעסטגיטע
 פנואל. (כו) אין זיינעס הערצען אבער
 שפראך

זאג

פְּנוּאֵל: (כו) וַיֹּאמֶר יִרְבֵּעַם בְּלִבּוֹ
 עָתָה
 בְּאוּר
 רָשִׁי
 (כא) וְאֵת שֶׁבַע בְּנֵימִן • הָעוֹמְדִים
 עַל הַגְּבוּל שִׁיחֻדָּה וּבְנֵימִן הִיָּה גְבוּלָם
 סוּד
 נֶאֱשַׁר מַעַט בְּמַלְכוּת רַחֲבֵעִם, כִּי־כַחַלַּת שְׁמֵעוֹן הִיָּתָה מִסּוּדַת תּוֹךְ כַּחַלַּת בְּנֵי יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 בְּסֵפֶר יְהוֹשֻׁעַ [מְדַבְּרֵי רַלְב"ג]. (כב) אֵת שֹׁכֵם, לֹא נֹכַח לְאֹמֶר כִּי חֲרָבָה הִיָּתָה, כִּי־שָׁם
 הִתְקַבְּלוּ יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ רַחֲבֵעִם וּדְאִי־עִיר בְּנוּיָה הִיָּתָה, אֲלֵא פִי וַיִּבֶן שְׁחֹק חֹמַת הָעִיר וּבְנָה
 בָּהּ הִיכַל מֶלֶךְ, וְכֵן וּכְן אֵת פְּנוּאֵל, כִּי־שָׁם שָׂאֵל יִלְחָם עִמּוֹ רַחֲבֵעִם, וְחֹק שֵׁי אֱלֹהֵי הָעֲרִיָּה
 [מְדַבְּרֵי רַד"ק]

שפראך ער : דאז רייך קעננטע הענגאך
 ווידער אנדאז הויז דור'ס קאממען
 (בז) ווען נעטליך דאז פאלק אימטער
 היגאויף ציהט נאך דעם גאטטעס הויזע
 אין ירושלים , אום דארט ווינע אפפער
 דארצו ברינגען : וז קענגטע רייכט
 ווי הערץ זיך ווידער ווינעם עהמאליגען
 הערץ , דעם קעניג רחבעם פאן יהודה
 צו ווענדען ; מיך ווירדען זיא דאן אום
 ברינגען , אונד דעם קעניג פאן יהודה
 זיך אונטער ווערפען . (כח) נאכדעם
 זע נון דער קעניג האראיבער בראטה
 שלאנט האטטע , לויס ער צווייא גאלד
 זע קעלכער פערפערטיגען , אונד זאג
 טע צום פאלקע : איהר דראכט גענוג
 נאך ירושלים געוואללפארט ; היר ,
 ישראל ! זינד דינע געטטער , דיא
 זיך אייס מצרים געפיהרט האבען .
 (כט) ער זעסטע נון דאז איינע קאלב
 צו בית אל , אונד דאז אנדרע צורן .
 (ל) דוועם פערלויטטעטע צור וונדע ,
 דאז פאלק ווארלפארטע וואגאר צו
 דעם איינען נאך דנהון) . (לא) אויך
 בויע ער טעמפל דער העהען , אונד
 מאכטע פרוסטער אונס דען ניהריגסטען
 דעם פאלקעס , דיאגאר ניקט אויס דעם

עתה תשוב הממלכה לבית
 דוד : (כו) אסיעלה העם הזה
 לעשות זבחים בבית יהודה
 בירושלם וישב לב העם הזה א-
 אדניהם ארחבעם מלך יהודה
 והרגני ושבנו אל רחבעם מלך
 יהודה : (כח) וינעין המלך ויעש
 שני עגלי זהב ויאמר אלהם רב
 לכם מעלות יהושלם הנה אהיה
 ישראל אשר העלוה מארץ
 מצרים : (כט) וישם את האחד
 בבית אל ואת האחד נתן בדרן :
 (ל) ויהי הדבר הזה לחטאת
 וילכו העם לפני האתר עד דרן :
 (לא) ויעש את דבית במות ויעש
 בהנים מקצות העם אשר לא
 הו מכני לוי : (לב) ויעש ירבעם

שטאממע לוי ווארען . (לב) ירבעם
 רשי

באור

(כח) ווען המלך , שאל עבד , היאך
 יעשה , והססיע ענתו עם היוענים אותו ,
 שיעשה שני עגלים [מזל] . זכן מתורגם
 גל'א . הב לבם , די גכס עד עתה , היינו
 מכוס יחילך מעלות ירושלים [הגל] .
 (ל) עד דרן , ספר בעבור גטתם , שהיו
 מדוקים כל כך בע"א , עד שכבר היו בחיס
 על קנה הארץ , לכת לעמיל העגל אשר בדרן
 [לרלב'ג] . (לא) מקצות העם , ען
 כמחומים , ונדברי רבותי . זכרונם לנרצה
 זן הקונים שבעם [מדברי הרד"ק] . זכן
 מתורגם אשכמית . (לב) כועשה בבית

סעוד זה לזה : (כו) אם יעלה העם
 הזה וגומר . לזן ישעיה בעזרה חלף
 למלכי בית דוד בלבד ויהיה הוא יושב
 ואני עומד וצמוצתי שזיעית בזמן הקהל
 יקרה חת פרשת המולך שהוא רחש
 במדינתו ואני כשאר העם ומוצתי
 שאו : (ל) עד דן . בסוף גסול הארץ :
 (לב) בחזק השמיני . דרשלהס הוא
 חדש

אל

חג בחדש השמיני בחדש
 עשר יום לחדש פחג אשר
 ביהודה ויעל על המזבח בן
 עשה בבית אל לזבח לעגלים
 אשר עשה והעמיד בבית אל
 את כהני הבמות אשר עשה :
 (לג) ויעל על המזבח אשר
 עשה בבית אל בחדש עשר
 יום בחדש השמיני בחדש
 אשר בדרא מלבד ויעש חג
 לבני ישראל ויעל על המזבח
 להקטיר :

יג (א) והנה איש אלהים בא
 מיהודה בדבר יהוה אל
 בית אירבעם עמד על המזבח
 ראשי

חדש החסוף וכו' לחוי החג להיות :
 (לג) בדרא מלכו לשון כוזקונטרוב יר
 בלעז Cantrouver (בל"ח ערדיכטין ,
 וערדענקן , וכן נחמו' ו' ח') :
 יג (א) וסנה איש האלהים .

יג (א) איש האלהים , ארז'ל שהוא עידו הנביא , ואמת הוא כי בימי ירבעם נבא ,
 ועליו נבא כמו שכתוב בדברי הימים [ב' כ"ט] ונחזות עידו החזה על
 ירבעם

מכלל יופי
 יב (י) קטני , אלכנזי הקטן : קטני , במכלל מן קטן תאמר בכינוי קטוני כמו מן גדול
 גדולי , ומלת קטוני כשאר הקטן בקו"ף כמו שהי' ביחוד הנפרד כמו מן בנד בנודה :
 ענה , סועל ענר לוכר במשקל עשה וי"ל תאר לנקבה ויהי' תאר לאכנזי הקטנה : בשוטים ,
 ענינו כעטון שנט : בעקרבו , מין ממיני הקונים איקולנו' צה בלעז : (טו) סבה , עפין
 סנוב והקפת הדבר והוא שם : (כו) אם יעלה , כשיעלה : (לג) ויעל , ירבעם עלה על
 המזבח להקטיר :

ליס אם פונפצה נטען טאג דעם אכטען
 מאנאטס איין פעסס פייערן , וויא דאז
 לויכהיטטענפעסט אין יהודה , בעשטיג
 זעלכסט דען אלטאר , דיס טהאט ער
 אין בית אל , ווינען אויף געשטעללטען
 קעלבערן צו אפפערן , אונד שטעללטע
 צו בית אל פריסטער דער העהען אן ,
 דיא ער צו פריסטערן געמאכט האטטע .
 (לג) אם פונפצה נטען טאג דעם אכטען
 מאנאטס , דען ער אייגענמעכטיג דאצו
 ערקאהר , בראכטע ער אלוץ אויף דעם
 אלטאר צו בית א אפפער דאר , פייערטע
 דאז פעסט פיר דיא קינדער ישרא , אונד
 בעשטיג דען אלטאר , אום דאראויף
 צו רייכערן .

יג (א) אבער זיה ! דא קאם איין
 מאן גאטטעס אויס יהודה נאך בית
 אל , אויף בעפעהל דעם עוויגען , אלס
 עכען ירבעם אויף דעם אלטאר שטאנד
 צו

בית אירבעם עמד על המזבח
 להקטיר באור

אל , מוסב על ויעל על המזבח . והטעם
 שעלה על המזבח בבית אל , להקטיר לעגלי
 הזהב , אשר עשה לאלהי נכר . והע' אמר הזה
 הוא כעין מאמר מוסגר , ולכן הוא מוסק
 בטעמים יותר ממאמר שלפניו , כמשפט
 (לג) ויעל [קרבות] וכו' . ברא , לשן
 כוז , ובדברי רז'ל משה בראי הוא וכדומה .

מכלל יופי
 יב (י) קטני , אלכנזי הקטן : קטני , במכלל מן קטן תאמר בכינוי קטוני כמו מן גדול
 גדולי , ומלת קטוני כשאר הקטן בקו"ף כמו שהי' ביחוד הנפרד כמו מן בנד בנודה :
 ענה , סועל ענר לוכר במשקל עשה וי"ל תאר לנקבה ויהי' תאר לאכנזי הקטנה : בשוטים ,
 ענינו כעטון שנט : בעקרבו , מין ממיני הקונים איקולנו' צה בלעז : (טו) סבה , עפין
 סנוב והקפת הדבר והוא שם : (כו) אם יעלה , כשיעלה : (לג) ויעל , ירבעם עלה על
 המזבח להקטיר :